

Sygn. akt I C 678/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Andrzej Żelazowski

Protokolant: Anna Żarczyńska-Ziobro

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2013 r. w Krakowie

sprawy z powództwa **C. P.**

przeciwko (...) **S.A. Oddział w K.**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki C. P. na rzecz strony pozwanej (...) S.A. Oddział w K. kwotę 7.217,00 zł (słownie złotych: siedem tysięcy dwieście siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nieuiszczonymi kosztami sądowymi, od których powódka C. P. została zwolniona obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 678/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 24 października 2013 r.

Powódka C. P. – w ostatecznie określonym na rozprawie w dniu 24.10.2013 r. (k. 72) żądaniu pozwu skierowanego przeciwko stronie pozwanej (...) S.A. Oddział w K. – wniosła o: 1. zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 737.770,00 zł wraz z odsetkami tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części działek nr (...) położonych w I. w związku z usytuowaniem na w/w działkach słupa napowietrznej linii energetycznej wraz z linią energetyczną wysokiego napięcia za okres od 07.04.2006 r.; 2. zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Na uzasadnienie powódka wskazała, iż od dnia 07.04.2006 r. jest właścicielką działek nr (...) położonych w I., gm. L., woj. (...). Na przedmiotowych działkach usytuowany jest słup napowietrznej linii energetycznej wraz z linią energetyczną wysokiego napięcia o długości ok. 121 m; ponadto w związku z usytuowaniem przedmiotowej linii energetycznej oraz słupa wyznaczona została strefa ochronna, stanowiąca część działek nr (...) o pow. 4.439 m², która została wyłączona z terenów usługowych (obecnie położona jest w terenie upraw polowych). Według powódki za korzystanie przez stronę pozwaną z w/w części działek nr (...) w związku z usytuowaniem na nich słupa napowietrznej linii energetycznej wraz z linią energetyczną wysokiego napięcia należy się jej wynagrodzenie obliczone jako iloczyn powierzchni części działek nr (...) zajętej pod linię energetyczną i słup wraz ze strefą ochronną oraz kwoty 2,00 zł jako ceny miesięcznej dzierżawy 1 m² gruntu (w sytuacji gdyby powódka użytkowała tą nieruchomość jako usługową) oraz okresu posiadania przez powódkę przedmiotowych działek tj. od dnia 07.04.2006 r. do dnia sporządzenia pozwu.

Jako podstawę prawną swojego roszczenia powódka wskazała art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c.

W odpowiedzi na pozew (k. 24-27) strona pozwana wniosła o: 1. oddalenie powództwa w całości, 2) zasądzenie od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Strona pozwana podniosła, iż jest właścicielem urządzeń przesyłowych posadowionych na w/w działkach powódki i legitymuje się tytułem prawnym do dysponowania nieruchomością powódki w postaci służebności, odpowiadającej treści służebności przesyłu, którą nabyła wskutek zasiedzenia, w wyniku wieloletniego posiadania nieruchomości powódki w sposób odpowiadający treści tej służebności, a zatem posiadanie strony pozwanej nie ma charakteru bezumownego. Do zasiedzenia służebności w zakresie korzystania ze spornej linii energetycznej doszło na rzecz Skarbu Państwa, najpóźniej z dniem 01.01.1985 r. Składniki majątkowe w postaci powołanej służebności wraz z własnością urządzeń przesyłowych zostały nabyte przez poprzednika prawnego strony pozwanej - Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...), a po przekształceniu w/w przedsiębiorstwa w spółkę Skarbu Państwa Zakład (...) S.A. (po zmianie nazwy (...) S.A.), którego następcą prawnym jest strona pozwana.

Strona pozwana podniosła nadto, iż doszło do przedawnienia roszczeń powódki oraz, iż nie jest posiadaczem tzw. strefy ochronnej (ani nie korzysta z tej strefy), a zatem nie może być obciążana obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z niej. Podniosła również, że wbrew treści przepisu art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., powódka nie wykazała wysokości dochodzonego roszczenia..

Bezsporne w sprawie było, iż:

Powódka C. P. jest właścicielką nieruchomości obejmującej działki ewidencyjne nr (...) położone w I., gm. L., woj. (...). Powódka nabyła prawo własności w/w działek na podstawie umowy sprzedaży warunkowej z dnia 16.03.2006 r. oraz - zawartej w jej wykonaniu - umowy przenoszącej własność z dnia 07.04.2006 r. od ich poprzedniego właściciela A. R. (kopia wypisu aktu notarialnego z dnia (...) (...) k. 6-7).

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego powyższe działki położone są w terenie istniejącej drogi głównej ruchu przyspieszonego w relacji B.-W.-G. - droga krajowa nr (...), w terenie usług pozostałych oraz w terenach zalewanych wodami powodziowymi; dodatkowo działka nr (...) położona jest w terenie upraw polowych i zieleni śródpolnej rolniczo użytkowanych kompleksów rolnych (pismo Urzędu Gminy L. z dnia 22.02.2013 r., k. 10).

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na przedmiotowych działkach usytuowany jest słup napowietrznej linii energetycznej wraz z linią energetyczną wysokiego napięcia 110 kV relacji S.-R. (noszącą w chwili budowy oznaczenie S.-N.). Przedmiotowa linia energetyczna została wybudowana w 1960 r.

dowód: dokumentacja mapowa, k. 11-12; protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii 110 kV z dnia 14.04.1959 r. k. 30-32; protokół z odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji linii 110 kV z dnia 02.01.1960 r., k. 33)

Od chwili wybudowania w/w urządzeń przesyłowych pozostawały one w zarządzie przedsiębiorstw państwowych - poprzedników prawnych strony pozwanej. Na podstawie Zarządzenia nr 77/ORG/89 Ministra Przemysłu z dnia 16.01.1989 r. wydanego na podstawie ustawy z dnia 25.09.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu ówczesnie obowiązującym) - przedmiotowe składniki majątkowe zostały wniesione do majątku Przedsiębiorstwa Państwowego pod nazwą Zakład (...) w K.. Zarządzeniem nr 190/ORG/93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20.07.1993 r. dokonano podziału Zakładu (...) w K. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W., przekształcenia Zakładu (...) w K. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Zakład (...) Spółka Akcyjna w K., która następnie (od 2004 r.) zmieniła swoje oznaczenie na (...) S.A. w K. i ostatecznie przejęta została przez pozwaną Spółkę.

dowód: odpis zarządzenia z dnia 16.01.1989 r. /k. 34-36/, odpis zarządzenia z dnia 20.07.1993 r. /k. 37-39/, odpis z KRS nr (...)k. 40-52/, odpis z KRS nr (...)k. 53-57/

Od chwili posadowienia na w/w działkach spornej sieci energetycznej jej przebieg pozostał niezmienny. W tym okresie pracownicy zarówno pozwanej spółki (...) S.A. jak i jej poprzedników prawnych nieprzerwanie użytkowali w/w sieć, prowadzili prace związane z jej konserwacją oraz dokonywali niezbędnych okresowych oględzin i przeglądów – w zakresie prowadzonych prac eksploatacyjnych nie doznawali oni jakichkolwiek przeszkód czy ograniczeń ze strony każdorazowych właścicieli w/w działek, w tym ze strony powódki.

dowód: zeznania świadków: K. L. i A. N. /zapis elektroniczny rozprawy z dnia 12.09.2013 r./.

Od momentu nabycia działek w 2006 r. powódka nie otrzymała żadnego pisma ze strony pozwanej, w szczególności dotyczącego uregulowania stanu prawnego związanego z korzystaniem z działek powódki w związku z posadowieniem na nich spornej sieci energetycznej. Powódka miała zamiar wydzierżawić należącą do niej nieruchomości np. pod skład samochodowy lub budowlany, jednak przeszkodą ku temu okazywał się fakt lokalizacji na nieruchomości spornej sieci energetycznej.

Pismem z dnia 10.03.2013 r. powódka wezwała stronę pozwaną do zapłaty kwoty 737.770,00 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z należących do niej działek nr (...) – wezwanie okazało się jednak bezskuteczne.

dowód: zeznania powódki C. P. /zapis elektroniczny rozprawy z dnia 24.10.2013 r./; pismo z wezwaniem do zapłaty dnia 10.03.2013 r. /k. 13/.

Poza okolicznościami, które nie zostały przez strony zakwestionowane (art. 229 k.p.c.) lub też taką ocenę uzasadniał przebieg całego postępowania (art. 230 k.p.c.), istotne dla sprawy fakty Sąd ustalił w oparciu o przedstawione powyżej, nie budzące wątpliwości, dokumenty urzędowe i prywatne. Stan faktyczny ustalił nadto Sąd w oparciu o zeznania świadków K. L. i A. N. oraz powódki. W ocenie Sądu nie ujawniły się żadne okoliczności pozwalające na zakwestionowanie wiarygodności zeznań w/w świadków. Zdaniem Sądu, zeznania złożone przez te osoby należało ocenić jako logiczne, w istotnych fragmentach stanowcze i spójne. Odnośnie zeznań powódki wskazać należy, że nie posiadała ona szczegółowej wiedzy odnośnie czasu i okoliczności posadowienia na jej nieruchomości spornej linii energetycznej oraz co do okoliczności związanych z korzystaniem z niej przez stronę pozwaną i jej poprzedników prawnych w okresie poprzedzającym nabycie nieruchomości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podkreślić należy, iż kwestie związane z korzystaniem przez przedsiębiorstwo energetyczne z cudzej nieruchomości, na której pobudowano urządzenia przesyłowe, były wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, w tym w szczególności w aspekcie roszczeń właściciela nieruchomości zgłaszanych na podstawie art. 224 §2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości i wiążącego się z tymi roszczeniami zagadnienia dobrej lub złej wiary przedsiębiorstwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto jednolicie, że władztwo przedsiębiorstwa energetycznego, eksploatującego urządzenia przesyłowe posadowione na cudzym gruncie, odpowiada władztwu wynikającemu ze służebności gruntowej, co pozwala uznać to przedsiębiorstwo za posiadacza takiej służebności, do którego - na podstawie art. 352 §2 k.c. - stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy, w tym art. 224 §2 k.c. oraz art. 225 k.c. Utrwalone też jest w orzecznictwie stanowisko, że roszczenia przewidziane w art. 224 i art. 225 k.c. mogą być dochodzone niezależnie od roszczenia o wydanie nieruchomości, jak również pogląd, że przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do korzystania z cudzej nieruchomości w celu eksploatacji i bieżącego utrzymania posadowionych na niej jego urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze i zobowiązane jest do świadczenia wynagrodzenia na podstawie art. 352 § 2 k.c. w związku z art. 224 §2 i art. 225 k.c. (por. np. wyrok SN z dnia 25 listopada 2008 r. II CSK 344/08, Lex nr 1360208).

Odnosząc powyższe do okoliczności niniejszej sprawy wskazać należy, iż bezspornie powódka od 07.04.2006 r. jest właścicielką działek ewidencyjnych nr (...) położonych w I. w gminie L., zaś strona pozwana do chwili obecnej korzysta z w/w działek w związku z faktem zlokalizowania na nich linii energetycznej 110 kV relacji S. – R.. Strona pozwana powołuje się przy tym na fakt, iż legitymuje się tytułem prawnym do dysponowania nieruchomością powódki w postaci służebności, do której nabycia doszło w drodze zasiedzenia, w związku z czym jej posiadanie nie ma charakteru bezumownego. W ocenie Sądu podniesiony w tym zakresie przez pozwaną zarzut zasługuje na uwzględnienie albowiem jak wynika z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego niewątpliwie doszło do zasiedzenia służebności w zakresie korzystania ze spornej linii energetycznej, tj. w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu uregulowanej obecnie w art. 305¹ k.c.

Wskazać należy, iż sporna linia energetyczna została wybudowana w 1960 r. i od tej pory jej przebieg pozostał niezmienny, a zarządzające nią podmioty nieprzerwanie przez cały okres korzystały z niej i dokonywały jej konserwacji. Tym samym – licząc początek okresu zasiedzenia zgodnie z treścią art. XLI §2 ustawy z dnia 23.04.1964 r. Przepisy wprowadzające kodeks cywilny – na dzień 01.01.1965 r., najpóźniej z dniem 01.01.1985 r. (przy założeniu, że korzystanie miało miejsce w złej wierze skoro do zajęcia nieruchomości, co pozostaje poza sporem, doszło bez tytułu prawnego i zgody ówczesnego jej właściciela) doszło do zasiedzenia służebności na podstawie art. 172 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 01.10.1990 r.) w związku z art. 292 k.c. Zasiedzenie nastąpiło przy tym na rzecz Skarbu Państwa, w imieniu którego nieruchomość, w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, pozostawała w posiadaniu przedsiębiorstw państwowych będących poprzednikami prawnymi pozwanego (por. w tym zakresie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12.01.2012 r., IV CSK 183/11, Lex nr 1130302). Na tle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego następstwo prawne strony pozwanej w zakresie ogółu praw i obowiązków łączących się ze sporną siecią, a w tym powołanego uprawnienia, nie budzi wątpliwości co oznacza, że uznać należy, iż stronie pozwanej przysługuje skuteczny tytuł prawny do dysponowania działkami będącymi własnością powódki w zakresie odnoszącym się do spornej sieci co sprawia, że już tylko z tej przyczyny powództwo, jako pozbawione materialnych podstaw, podlega oddaleniu.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że powódka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zgłosiła w toku postępowania jakichkolwiek wniosków dowodowych pozwalających na ustalenie wysokości należnego jej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości przez stronę pozwaną. Podkreślić należy, iż nie jest wystarczające w tym zakresie powołanie się pełnomocnika powódki na znane mu wielkości stawek rynkowych wynagrodzenia czy też samodzielne wyliczenie powierzchni pasa gruntu zajętego przez sporną linię przesyłową – te okoliczności powinny zostać bowiem wykazane przed Sądem za pomocą dowodu z opinii biegłego albowiem wymagają one wiadomości specjalnych. Pełnomocnik powódki zaś – wbrew ciężącemu na nim obowiązkowi procesowemu wynikającemu z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. – takowego dowodu, jak już wyżej wskazano, nie zaoferował.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd powództwo oddalił, o czym orzeczono w punkcie I. sentencji wyroku.

Ponieważ powództwo podlegało oddaleniu już tylko z wyżej wywiedzionych przyczyn, zbędne było odnoszenie się przez Sąd do pozostałych zgłoszonych przez stronę pozwaną zarzutów, a w szczególności zarzutu przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powódkę.

O kosztach procesu (punkt II. sentencji wyroku) Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c., uwzględniając zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Na kwotę zasądzonych od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania złożyła się kwota 7.200 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika (§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U. z 2013 r., poz. 490 – tekst jednolity).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nieuiszczonymi kosztami sądowymi, od których uiszczenia powódka była zwolniona Sąd obciążył Skarb Państwa (punkt III. sentencji wyroku).